

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Quòd voluntas bona sola est meritoria, si fuerit lena, quia pro facto reputatur: & quantum bonum est obedire diuine voluntati. Cap. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

Quod si quæris, quæ voluntas dicitur propria, responderet Augustinus super Psalmum trigessimum quintum, dicens: Iustitia Dei est, aliquando ut sis sanus, aliquando ut agrotas. Si quando sanus es, dulcis est voluntas Dei; & quando agrotas, amara est voluntas Dei, non recto corde: quia non vis dirigere voluntatem tuam ad voluntatem Dei, sed Dei vis curvare ad tuam. Illa recta est, sed tu curvus: voluntas tua corrigenda est ad illam, non illa ad te, & rectum habebis cor: alioqui, velis, nolis, in te voluntatem suam implebit Deus. Quod ostendit Anselmus libro primo, Cur Deus homo, dicens, quod ea, quæ cæli ambitu continentur, si vellet non esse sub cælo, aut elongari à cælo, nullatenus possent non esse sub cælo, nec fugere cælum, nisi appropinquando cælo, scilicet in parte opposita. Ita quamvis malus divinae voluntati, & ordinationi subiicere nolit, non tamé effugere poterit. Quia si vult fugere de sub voluntate iubente, currit sub voluntate puniente. Et si quæris quæ transit? Non nisi sub voluntate permittente. Et hoc ipsum, quod perversum vult, aut agit, ad uniuersitatis potestatem, ordinem, & pulchritudinem summa sapientia conuertit. Hinc cõsultat Apostolus, dicens: *Nolite conformari huic seculo*, scilicet in perversa voluntate; *sed renouamini in nouitate sensus vestri, ut probetis*, id est, experimentaliter cognoscatis, *quæ sit voluntas Dei bona*, scilicet in prohibitionibus peccatorum; & *beneplacens*, in præceptis virtutum; & *perfecta*, in cõsilijs supererogationis.

Rom. 12.

Quod voluntas bona sola est meritoria, si fuerit plena, quia pro factis reputatur: & quantum bonum est obedire diuinae voluntati. Cap. IX.

Psal. 31.

Recti dicitur te Glossa super illud Psalmi: *Gloriamini omnes recti corde*, ait: *Recti sunt*, qui dirigunt cor suum secundum voluntatem Dei. Virenim bonus (vt dicit Seneca) quicquid illi acciderit, a quo animo sustinebit. Sciet enim hoc accidisse lege diuina, ex qua uniuersa procedunt.

Iob 1.
Rectus qs.

Gregorius uerò super illud Iob: *Erat uir simplex & rectus*, dicit: *Quod rectus est ille*, qui in aduersis non tangitur, qui ad temporalia non inclinatur, qui ad superiora totus erigitur, qui diuinae voluntati totus subiicitur. Nam, vt ait Sixtus Pythagoricus, qui tertio Christi anno floruit, libertatem arbitrij dedit Deus hominibus, vt purè sine peccato uiuentes, similes fiant Deo. Templum Dei est mens pura, & altare optimum

optimum est ei cor mundum. Vir castus & sine peccato, potestatem habet à Deo esse filius Dei. Thales autem Philosophus interrogatus: An facta hominū Deos fallerent? Nec cogitata inquit, ut non solum manus, sed etiam mentes puras habere vellemus, cum secretis cogitationibus nomen adesse crederemus. Hæc igitur rectitudo potissimè consistit in voluntate. Voluntas autem à volatu dicitur, quia per voluntatem animus quò vult, nimia velocitate transfertur. Voluntas, inquit, est motus rationalis, sensui prædens & appetitui. Quæ quocunque se mouere voluerit, habet rationem semper comitem, & quodammodo pedissequam, non quòd semper ex ratione, sed quòd nunquam absque ratione moueatur, ita ut multa faciat per ipsam, contra ipsam, hoc est, per eius quasi ministerium, contra eius consilium siue iudicium. Est autem ratio data voluntati, ut instruat illam, non destruat. Hæc Bernardus. Qui addit, quòd voluntati nec leges imperant, nec principes dominantur: libera est, & maximè si spiritu ducitur. Nihil peius mala voluntate, nihil melius bona voluntate. Hinc propria voluntatis renūtiatio tam excellētis virtutis est apud Deum, quòd alia quæcunq; virtutum opera ex ipsa solum meritoria redduntur, eò quòd sunt, ut diuina voluntati complacent, & erga Deum obedienciā veram ostendant. Sic enim Dei timor est initium omnium virtutum, sic bona voluntas est origo & mater omnium bonorum. Dicit enim Richardus, quòd inter omnia bona principale bonum in nobis est bona voluntas, per quam diuinæ similitudinis imago reparatur in nobis. Sine bona voluntate saluari non potes: cum bona voluntate perire non potes: quia bona voluntas, cui non adest facultas operis, sufficit sibi ipsi, sufficit etiam Deo. Si nihil dare habes, da bonam voluntatem quam habes, & totū dedisti. Nihil enim tam facile est bonæ voluntati, quam ipsa sibi: & hoc sufficit Deo. Quicquid vis, & non potes, factum Deus reputat. Bernardus autem hanc voluntatem offerre Deo contendens, ait: Non habeo nisi minuta dno, imò munitissima, corpus & animam, vel potius minutum vnum, voluntarem meā. Et non dabo illam ad voluntatem eius, qui tancū tantillum tantis præuenit beneficijs? qui toto se totum me comparauit? Alioqui si illam retinero, qua fronte, quibus oculis, qua mēte, qua cōscientia vado ad misericordiā Dei viscera? Totū enim meritum hominis est in bona voluntate. Quantū crescit voluntas tua, tantū crescit & meritū tuū. Nam in eo redemptionem nostrā posuit omnipotens Deus, in quo nullus, nisi velit, egere potuit.

Voluntas
vnde.Voluntatis
proprie re-
nunciatio
quàm grata
Deo.Voluntatis
bonæ laus.

Amare namque & velle diuites & pauperes possunt, quamuis aequaliter pecuniam dare non possunt.

Voluntas bona quae sit, & quando pro facto reputetur.

Veruntamen proprie dicitur voluntas bona, cum fuerit plena. Non enim dicitur voluntas bona, si non operatur, quod potest. Sed voluntas dicitur bona, cum affuerit intentio plena perficiendi, si facultas adesset: & illa pro facto reputatur, tam in praeteritum, quam in praesens & futurum. Verbi gratia: Si plenissimam in me reperio voluntatem in praeteritum intrasse religionem, ad magis complacendum diuinæ bonitati, & adhuc eandem habeo voluntatem si facultas adesset, consideratis circumstantijs requisitis, tunc etiam habebō meritum, quia Deus potius praemiatur voluntatem, quam opus. Et est ratio, secundum Thomam prima secunda, quia si desit possibilitas, existente charitate perfecta, sic quod impletur & perficeretur, si posset: tunc defectus perfectionis, qui est ex actu exteriori, simpliciter est inuoluntarius. Inuoluntarium autem sicut non meretur penam, vel praemium in operando malum vel bonum, si non tollit aliquid de praemio vel de poena, si quis inuoluntarie deficiat simpliciter ad faciendum bonum vel malum, posset tamen voluntas per actum adiunctum melior & intensior fieri in bonis, & peior in malis. Concordat etiam illud Cypriani, quod ponitur de Pœnitentia distinct. prima, §. Nunquid Cain, cum Domino munus offerret, peremerat fratrem suum: & tamē fratricidium mente conceptum, Deus prouidus ante damnauit, & illic cogitatio mala, & conceptio perniciofa Deo prouidente prospecta est. Ita & in Dei seruis apud quos cogitatur & mente concipitur martyrium, animus ad bonū deditus, Deo iudice coronatur. Aliud est enim animus martyrio desisse, & aliud animo defuisse martyrium. Qualem te Deus inuenit, cum vocat, talem pariter & iudicat, quoniam ipse testatur & dicit: *Et scient omnes Ecclesia*, quoniam ego scrutator sum renū & cordium. Glossa Brixienlis ibidē: Deus inspicit voluntatem, antequam perducatur ad actum, tam bonam, ut eam coronet; quam malam, ut eam damnet. De mala probat per Cain; de bona per eum, qui vult pati martyrium, quia remuneratur, licet martyrium non sequatur. Vnde ait Augustinus: *Scrutans corda*, scilicet quid quisque cogitat, & *renes*, id est, quid quemque delectat. Studeamus igitur diligentissimē voluntatem nostram per omnia diuinæ voluntati conformare & subijcere. Nam si amicitia vera facit vnum velle & nolle, multo magis vera Dei charitas in homine cum Deo faciet vnum velle & nolle,

Apoc. 2.

Voluntas nostra ut diuinæ confirmanda sit voluntati.

& nolle, vt liberè se penitus offerat diuinæ voluntati tam in voluto, quàm in modo volendi, vt illius beneplacitum semper fit ei summū desiderium, tam in aduersis quàm prosperis, sedulis precibus ac viscerosa quadam dulcedine replicans cum Dauid: *Paratum cor meū De-* Psal. 107.
Obedientia
Abrahæ,
Gen. 22.
us, paratum cor meum, scilicet tam in aduersis, quàm in prosperis. Quod eleganter Abraham ostendit, iustus immolare filium, & sine retractione cordis, sine mora temporis, media nocte consurgens, se præparauit ad perficiendum voluntatem præcipientis. O quicumq; es verus amicus Dei, vade, & factu similiter. Hortatur enim ad hoc nos omnes Apostolus, dicens: *Imitatores Dei estote, sicut filij charissimi, & ambulato in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis hostiam & oblationem Deo in odorem suauitatis.* Talis enim conformitas in dilectione cum Christo, maritat animam Verbo, vt dicit Bernardus, quando scilicet anima, cui similis est per naturam, etiam se similem exhibet per voluntatem, diligens sicut dilecta est, vt sic vnum velle & nolle faciat vnum spiritum è duobus. Veruntamen (vt dicit Hugo) non secundum momentaneos affectus æstimanda est talis vnio amoris & voluntatis cum Deo, sed potius secundum continuam voluntatis humanæ qualitatē. Suam enim voluntatē Dei voluntati coniungere, vt quæ diuina voluntas præcipit, his voluntas humana inhæreat, vt nulla sit alia causā cur hoc vel illud velit, nisi quia hæc velle Deum cognoscit: hoc vtique Deum amare est.

Quod voluntas bona quatuor gradus habet, & vt nos diuinæ voluntati conformare debeamus. Cap. X.

R *Esti diligunt te.* Hugo in tractatu de amore: Voluntas, inquit, nihil aliud est, quàm amor: nec aliud dicendæ sunt bonæ vel malæ voluntates, quàm boni vel mali amores. Voluntas autē bona charitate formata, secundum duo quidem est iudicanda, scilicet secundum passionem & actionem, vt si ea, quæ Deus intulerit, vel inferri permiserit, patienter, imò libenter sustineat; & ea, quæ iusserit, feruenter impleat. Hinc sponsa in Canticis, præuidens oblationem propriæ voluntatis Deo quidem gratissimam, & homini utilissimam, sed difficilem, vt vnus cum sponso spiritus fiat, sentiens cum eo vnum velle & nolle, diuinum petit adiutorium, dicens: *Traheme post te.* Nam paucissimi sic trahuntur, quod sponso perfectè coniungantur, Sed secundum Bernardum, quatuor gradus, bonæ voluntatis Voluntas
quid.
Cant. 1.
Gradus vo-
disting-